

וּבְגִין דָּא, בְּלָהוּ בְרִייתֵי, וּבְלָהוּ תַנְאֵי, וּבְלָהוּ אַמּוֹרָאֵי,
 קְיָיְמִי בְדוֹכְתֵייהוּ כְדָקָא חָזִי ולכן כל הברייתות וכל התנאים
 והאמוראים עומדים במקומם כל אחד לפי שרשו מקום הראוי לו, אֵלִין לְגוֹ התנאים
 בעלי המשנה בפנים כי שרשם במלכות דאצילות, וְאֵלִין לְבַר בְּאִינוֹן
 חֲמוּקֵי יְרֻכִין והתנאים בעלי הברייתות הם בחוץ מושרשים בחמוקי הירכים שהם
 פרקים עליונים של נו"ה דבריאה (וְאֵלִין לְבַר) וּלְתַתָּא מְבַרְכִין ואלו האמוראים
 שבחוץ הם מושרשים למטה מהירכים. וּבְכֻלָּהוּ אֶקְרִי תוֹרָה שְׁבַעַל פָּה
 ועל ידי כולם נקראת המלכות תורה שבעל פה. וּבְכֻלָּהוּ נַחְתֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאֵתְגַלּוּ [קכז] ובכל מדרגות אלו ירדו ישראל בגלות כי התורה ירדה עם ישראל

אור הרשב"י

הקדושה כי מן הבאר היא ישקו העדרים
 הולכים לחצוב להם בורות נשברים אשר לא
 יכולו המים והלא דבר הוא כי כאשר יש
 אזעקה ושעת מלחמה הכל יודעים שאין
 שולחים את הילד ללימודים גם לא לבתי
 הספר ל'מדעים' או 'המקצועיים' מחשש
 סכנה ואיך לא יחושו לסכנה הרוחנית
 האורבת לפתח הבית ממש כי מרגע ששלחו
 את ילדם מן הבית כבר אינם יודעים מי הם
 חבריו ועם איזה מכשירים הוא מסתובב
 וידוע שמכשירים הטמאים הם כמחלה
 מדבקת ועם 'מקדם הדבקה' גבוה מאוד
 וכחשש מניפה וכמה צריך לזהר מי הם
 חבריו ועם מי מתרועע ומה לומד איתם וכבר
 השיב הגאון רבי אלחנן וסרמן הי"ד במכתב
 לאב שמעון כי האב צריך ללמד בנו אומנות

[קכז] ותחילה יש לו לאדם לאחוז הוא עצמו
 בתורה הקדושה להתמיד בה ולהאיר נשמתו
 באורה וכך להשפיע על אשתו ובני ביתו
 ולהרבות בתפילה ובתחנונים ולעמוד בפרץ
 לבלתי ידחו בניו ובני ביתו מדרך התורה
 הקדושה חלילה ושלא תמוש התורה מפיו
 ומפי זרעו וזרעו עד עולם אין פרץ ואין
 יוצאת ואין צווחה חלילה, ואח"כ להשפיע על
 מכריו הקרובים והרחוקים ומשם לכל בני
 שיחו, להכניס הבנים והבנות למוסדות תורה
 ההולכים בדרך המסורה לנו מרבתינו בלי
 להתפשר חלילה על הרוחניות בשביל
 פרנסה וכיו"ב, ויש הנתלים במאמר הגמרא
 (קדושין כט.) שחייב אדם ללמד את בנו
 אומנות ושולחים את בניהם ללמוד מקצוע
 ותחת אשר ילכו לשאוב מים מבאר התורה

הלימוד היומי

והשכינה ממדרגה למדרגה ממשנה לברייתא ומברייתא למדרגת האמוראים ומשם למדרגת הסבוראים ומשם למדרגת הגאונים ומשם אל מדרגת הראשונים והאחרונים ומשם אל מדרגת הפוסקים ואשרי העומד בפרץ להאיר לישראל באור התורה ולהחזיק אורה שלא

• תכבה •

אור הרשב"י

בנערותו ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו, בנערותו מהו אומר וקוי ה' יחליפו כה, בזקנותו מהו אומר עוד ינובון בשיבה. וכן הוא אומר באברהם אבינו ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל וכו' ע"כ.

והתשב"ץ (ח"א סימן קמ"ב) פתח תשובתו והאיר כי חובה על כל ישראל לפרנס דרך כבוד לחכמיהם ולדייניהם שתורתם אומנותם, כדי שלא יצטרכו להתבטל ממלאכת שמים בשביל מלאכתם, וכדי שלא יודלזלו בפני עמי הארץ מפני עוניים, ושינהגו בהם כבוד, ושורש דבר זה יוצא לנו מן התורה ע"פ מדרש חכמים וכו' ע"ש באורך מקורות שכתב לזה ועפ"ז ביאר דברי רבי נהוראי שהתורה מעשרת אף בימי זקנותו כי מצוה על הצבור וחובה עליהם לכבד ת"ח שביניהם לפרנסם דרך כבודם, וזה מנהג קדום מימות התנאים והאמוראים עד עתה, וזהו שבחה של תורה יותר משאר אומניות, שכלם הם פוסקים בעת הזקנה ובעליהם מומלים ברעב והתורה גם עד זקנה ושיבה היא מחיה בעליה בכבוד ע"ש ואשרי הזוכה לעמוד בפרץ להאיר אור התורה בביתו ובחומותיו ובכל בתי ישראל.

כי באותה ברייתא כתוב דהאב חייב בבנו "למולו ולפדותו וללמדו תורה ולהשיאו אשה וללמדו אומנות" וכשם שמצינו דהיכא דשכיח היזקא וכגון שמתו שני אחיו מחמת מילה כבר פטור מלמול את בנו השלישי הכא נמי כששכיח היזק רוחני פטור גם מללמד את בנו אומנות, ובפרט כי יכול הלילה בהיותו רחוק מלימוד התורה להרע מעשיו ולקפח פרנסתו תחת אשר יעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב וכמו דאיתא בגמרא (קידושין פב.) רבי שמעון בן אלעזר אומר ראית מימך חיה ועוף שיש להם אומנות?, ואע"פ שאין להם, הן מתפרנסין שלא בצער, והלא לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער, אלא שהרעותי מעשי וקפחתי את פרנסתי. ועוד איתא שם: רבי נהוראי אומר מניה אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה, שאדם אוכל משכרה בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, ושאר כל אומנות אינן כן, כשאדם בא לידי חולי או לידי זקנה או לידי יסורין ואינו יכול לעסוק במלאכתו הרי הוא מת ברעב, אבל התורה אינה כן אלא משמרתו מכל רע

וּכְדִין כִּד יִסְתִּיִם גְּלוֹתָא בְּמִשִּׁיכוֹ דְרַגְלִין ואז כאשר תסתיים

הגלות ויגמרו להתברר כל הנשמות בהתפשטות אורך הרגלים, כְּדִין אז

נאמר וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא כי רגלי השכינה יהיה להם קיום והעמדה

לעצמם למעלה מרגלי הקלי', וְיִתְעַבֵּר הַהוּא רִיחָא מִסַּאבָּא עֲרָלָה

מִן עֲלָמָא ותתבטל ותעבור אותו רוח טומאה הנקראת ערלה מהעולם,

וְיִתְהַדְרוּן יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדֵייהוּ לְשִׁלְטָא פְדָקָא יָאוֹת

ויחזרו ישראל לשלוט לבדם כראוי כי לא יהיו אז שרים לאומות וכל האומות כולם יקראו

בשם ה' לעבדו שכם אחד ומבחר העולם יהיו ישראל, בְּגִין דְּהַהוּא עֲרָלָה,

נְחִית לֹזֵן לְתַתָּא, עַד הַשְּׁתָּא לפי שקליפת הערלה היא שהורידה את

ישראל למטה עד עכשיו והיא שגרמה את שעבוד ישראל ושלטת האומות. וּמִכַּאֲן

וְלַהֲלָאָה, דְּהָאֵי עֲרָלָה אֶתְקַצֵּץ וְאֶתְעַבֵּר מִגּוֹ עֲלָמָא אבל

מכאן ולהלאה שהערלה תקצץ ותתבטל ותעבור מהעולם, כְּדִין אז נאמר (דברים לג)

וַיִּשְׁכַּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדַד עֵין יַעֲקֹב. שפרושו שישראל ישבו בטח

בדד בְּהַהוּא עֵין יַעֲקֹב במלכות הנקראת עין יעקב ונקראת 'עין' לפי שיש בה

רק ה"ג שהם ק"ל ועולה גי' עין, וְלֹא אִשְׁתַּכַּח מְקַטְרָנָא עֲלֵיהוּ ולא

ימצא על ישראל מקטרג לפי שהקטרוג הוא מצד החיצונים והקלי'. וְכַאֲן

חולְקֵיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאֶתִּי [קנח] אשרי

אור הרשב"י

בזה חיוזק גדול אל האדם לדעת שאנו בסוף

הגלות ממש וגם להשתתף בצער השכינה

לערוך תיקון הצות לזרו הנאולה, וז"ל שם:

[קנח] ומהר"י פתיה זיע"א בחיבורו על עץ חיים

(שער כו פ"ב) כתב חיוון נפלא שהיה לו,

וכדאי הוא להעתיק לשונו בקיצור, כיון שיש

הלימוד

חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא וברוך אלהינו שבחר בנו מכל העמים.

אור הרשב"י

בהם, וכל זמן שמתעכבת שם השכינה הם מתחממים ומעלים מ"ן בלי שום הפסק כלל, אך אין השכינה רוצה להתעכב שם כי רוצה בקיומם עד קץ ביאת המשיח וכו', וראיתי בביורר שבתחילת ניצוצות הקדושה בקלי' היו כדמיון חמישים שקים מלאים חטים עד פי השקים, והן עתה בשנת התרצ"ו כבר נתרוקנו השקים כולם מן החטים שבהם, כאדם המפנה את שקי החטים שלו באוצר וזורק את השקים הלאה, אמנם עם כל זה לא יבצר שלא ישאר בכל שק ושק מעט חטים, כמו בשולי השקים ובמקום התפירה ובמקום כפלי השק, וגם דבוק איזה גרעינין בגוף השק ובנקבים ובקרקע הבית, וכל אותם המ"ן המעלים אותן הקלי' בזמן הזה הם מן אותן השיריים, ובכל פעם ופעם שמעלין מ"ן הם דופקים על השקים כדי לקבץ מהם מקצת ניצוצי הקדושה להעלותם בסוד מ"ן, ולכן כל הקלי' עדיין הם קיימים בכח אותן הגרעינין ע"כ ראיתי. ונלע"ד שכל אלו הביירוים שנעשים ע"י השכינה בלילה, הם מלבד ביוררי בני האדם הנעשים על ידי עסק התורה והמצות והתפילות, כי אותם הביירוים הם עולים בסוד מ"ן ע"י הנרנח"י של האדם עצמו, ולא ע"י השכינה עכ"ל.

בשנת התרצ"ו קודם שנדפס חלק זה, ראיתי בליל ו' בני' לחודש כסליו בשעה יו"ד ערבית מן הלילה, שמראים אלי כמה שיעור ניצוצות היו בזמן נפילתן בקלי', וכמה שיעור ניצוצות נשאר לעת עכשיו בקלי', והוא שראיתי שהשכינה נכנסה בפנימיות הבינה דקלי' דבריאה הנקרא נוקבא דתהומא רבה כנודע, וגם אני ושני אנשים אחרים אשר לא ידעתיים נכנסנו שם עימה, איש אחד היה מצד דרום שהוא צד ימינה, ואיש אחד היה מצד מזרח שהוא צד פניה, ואני מצד שמאלה שהוא צד צפון וכו', והשכינה לא היה לה שום צלם ודמות כלל כי אם כמראה האידים של התבשיל, רק שהיא אינה מתנענעת הילך והילך כאידי התבשיל, ומראה הגוון שלה הוא כצבע האידים קרוב לתכלת, והגודל שלה היה כדמות הר גדול כולו עשוי מאידים וכו', וגם אני ושני האנשים ירדנו עימה, והיינו עומדים באויר אצל שיפוע רגלי ההר כילדים קטנים המרדים הכרוכים אצל אימם, והיא היתה עומדת בתווך וכו', ובהגיע השכינה עד ב' שלישי הבינה, אז נתעורר תאווה גדולה בכל פרטי הקלי' דבי"ע להעלות מ"ן מזה לזה מן התחתון לעליון וכו', (ואינם יודעים שהשכינה לוקחת אותם) ואותם המ"ן הם בחינת ניצוצי הקדושה שהיו נבלעים